Anul al 54-lea · 14 Pagini · EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei } · 14 Pagini · Nr. 244 Duminică 5 Septembrie 1937
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII"

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

INCEPE ȘCOALA

Suntem la sorocul deschiderii școlilor. Griji pentru copii, cari nu se îndură cu una cu două să se despartă de plăcerile și zburdălniciile vacanței; griji pentru profesori, cari încep un nou an de muncă și de răspundere în formarea generațiilor școlărești; griji încă și mai mari pentru părinți, cari, pe lângă supraveghierea de fiecare clipă datorată odraslelor lor, au de răspuns și materialmente atâtor obligațiuni legate azi de întreținerea copiilor în școală.

Cărțile sunt scumpe și se schimbă dela an la an, chiar când autorul lor rămâne acelaș. E deajuns să se adaoge câteva rânduri, sau să se schimbe ordinea capitolelor și numerotația paginilor, pentruca manualul care era bun anul trecut, anul acesta să fie scos din circulație.

Pentru familiile cu mai mulți copii în vârstă de școală, această absurdă și costisitoare pretenție este o grea și nejustificată povară. Înainte vreme — și nu e prea mult de atunci — manualele, atlasurile, caietele de muzică, etc., de care se servea cel mai mare dintre copii, rămâneau bune în anii următori și pentru ceilalți copii cari veneau la rând, în ordinea vârstei, la clasa respectivă. Iar copiii săraci puteau să și le procure, la prețuri mult reduse, dela înaintașii lor. Funcționa în curtea și în preajma școlilor o adevărată bursă a manualelor didactice vechi. Astăzi, pe lângă manuale și caete, se cer o sumedenie de accesorii, de care generațiile mai vechi n'aveau nicio cunoștință, și cu toate astea învățau carte mai temeinică decât generațiile de azi, copleșite de atâta paradă de nimicuri costisitoare: tușuri, văpsele, pensule, cumpăna zidarului, etc. Apoi obligația impusă elevilor — recte părinților — de a cumpăra numai dela librăria X sau Y, cu rabaturi pe sub mână acordate unora din directorii sau profesorii cari înțeleg să încheie asemenea târguri, constitue deasemenea o racilă de care trebue scutită școala românească.

Dar capitolul uniformelor, mai ales pentru eleve, cu aceeaș obligație pentru părinți de a le confeționa numai de la cutare furnisor favorit și la care se adaogă: costumul de gimnastică, cel de străjerie, cel de cercetășie, etc. ?...

Dar taxele școlare, care au ajuns la unele licee de stat la 7000 lei anual, cursul inferior, și 9000 lei, cursul superior, plus: taxa de înscriere, taxa de bibliotecă, taxe de excursie, altă taxă forfetară, dar fixă, reprezentând stricăciunile eventuale ale elevului sau elevei din cursul anului, plus cotizația părinților ca membri în comitetul școlar, plus liste de subscripție și alte angarale, care apar ca din pământ, par'că anume inventate de un spirit pornit să ducă la disperare chiar pe cei mai înstăriți și mai răbdători dintre părinți.

Comitetele școlare sunt și rămân, incontestabil, o utilă instituție, menită să asigure și să tutoricească bunul mers al școlii, înlocuind sau chiar numai completând asistența Statului, în vremurile de carență materială și morală prin care trece el astăzi. Și cunoaștem comitete școlare, care și-au îndeplinit mai presus de orice laudă, această misiune. Au depășit chiar limitele maxime ale îndatoririi lor imediate (localuri noui sau adaosuri de construcție sau renovări și reparații radicale, internate, laboratoare, biblioteci, săli de festivități, săli de gimnastică), realizând, în afară de aceste nevoi legate de școală, și opere de ordin înalt social: cămine de odihnă la munte și la mare pentru școlarii debilitați, cămine admirabil organizate și conduse, cum sunt de ex. cele ale liceului Șincai, unul la Eforie (Tekirghiol), care ospitalizează în fiecare vară peste 200 elevi și altul în regiunea Brașovului.

Și interesant e faptul, că cele mai frumoase roade s'au putut înregistra tocmai la liceele cu cele mai modeste taxe și cu cea mai mare populație de copii săraci.

In schimb, veți găsi licee, care percep taxe considerabile, licee cu cea mai înstărită populație școlară, deci, cu cele mai puține scutiri și reduceri, licee care rulează multe milioane pe an, dar care n'au făcut nimic deosebit pentru folosul și prosperitatea școlii.

De ce? Pentru că cei cu mânuirea banilor au înțeles să se înconjoare de un aparat luxos de secretari, dactilografe; să scoată anuare pretențioase, plătind colaborările cu zeci de mii de lei frântura de articol, ba chiar să-și împartă frățește fondurile, sub formă de prime de muncă sau de alte distincții.

Față de birul greu, la care sunt impuși părinții, am dori ca gestiunea banului lor, prin comitetele școlare, să fie supusă unui control competent, cât mai des repetat — cel puțin lunar — prin organe de specialitate și de perfectă conștiinciozitate.

Altfel, sacrificiul părinților nu mai poate avea nici un temei moral și, odată cu el, nici inițiativa comitetelor școlare.

Preşedintele Masaryk
a suferit un atac de congestie cerebrală

—oxo—

După criza din timpul nopții, starea sa s'a îmbunătățit mai târziu

Praga, 2 (Radio-Central). — Președintele Masaryk, care este în vârstă de 87 ani, a avut în cursul nopții un atac de congestie cerebrală.

Asupra boalei președintelui se dau următoarele amănunte:

D. Masaryk a trecut ziua de 1 Septembrie în mod obișnuit. In cursul după amiezii a făcut o plimbare cu trăsura prin pădurile din împrejurimile castelului Lany, iar seara, la ora 18, s'a înapoiat la castel, unde imediat ce a sosit, a primit pe secretarul său, care i-a prezentat obișnuitul raport asupra evenimentelor din țară și din străinătate.

După aceea, a luat masa de seară, care a decurs în mod normal, întreținându-se apoi cu fiica sa, d-na dr. Alice Masaryk și cu fiul său, Jan Masaryk, ministrul Cehoslovaciei la Londra, ascultând și un concert de radio.

La ora 23, s'a culcat, ca de obicei. Pe la ora 24 nu s'a simțit bine și a fost adus imediat un medic din Lany, care i-a dat primele ajutoare, fiind chemați apoi și medicul său curant, d-rul Meixner precum și profesorul dr. Pelnar, dela universitatea din Praga, cari au constatat că președintele a fost lovit de o congestie cerebrală.

La ora 6 dimineața, d-rii Meixner și Pelnar au dat primul buletin medical în care arată că congestia a fost, la început, foarte puternică, slăbind la ora 5,30.

❖

Primul ministru, d. Milan Hodza, a sosit în cursul nopții, la castelul Lany.

La prânz au sosit d. și d-na Beneș, precum și cancelarul președinției, dr. Șamal și ministrul plenipotențiar Strimpl.

UȘOARA IMBUNATAȚIRE

La ora 17,30, s'a dat un al doilea buletin, în care se spune că starea

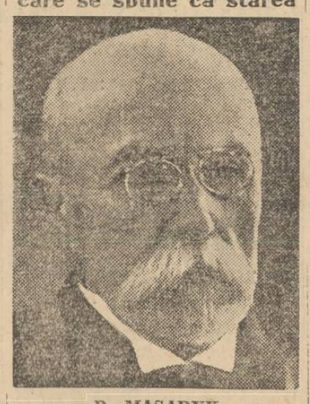

D. MASARYK

președintelui tinde mai mult să se îmbunătățească. Capacitatea de percepere s'a îmbunătățit, iar respirația, care slăbise la început, s'a întărit. Activitatea inimii este, deasemenea, mai puternică. Temperatura e puțin ridicată, fiind de 37,4.

BULETINUL MEDICAL DE JOI SEARA

Praga, 2 (Radio-Central). — La ora 21, s'a dat următorul buletin asupra stării președintelui Masaryk:

„In mersul bolii președintelui Masaryk n'a intervenit dela ora 16 nici o schimbare însemnată. Temperatura s'a urcat ușor la 37,6, scăzând apoi din nou la 37,1. Pulsul 112, normal".

(ss) Dr. MEIXNER

Țara întreagă și străinătatea se interesează de starea bolnavului

Praga, 2 (Rador). — *Știrea boalei președintelui Masaryk s'a răspândit în cursul nopții în toată țara. Ea a făcut pretutindeni o puternică impresie. Intreaga populație este alături de veneratul ei prim președinte în lupta pe care acesta o duce cu boala.*

Ziarele de dimineață au fost smulse din mâinile vânzătorilor. Telefoanele din provincie au cerut în tot cursul zilei informații la castelul Lany și la Praga.

Și străinătatea este alături de îngrijorarea poporului cehoslovac. La castelul Lany s'au primit în cursul zilei sute de telegrame.

*

Praga, 2 (Radio-Central). — Intreaga atenție a opiniei publice este îndreptată asupra bolii președintelui liberator Masaryk. Din toate părțile lumii se cer amănunte asupra stării președintelui. Ziarele cu buletinele medicale asupra mersului bolii sunt, pur și simplu, smulse din mâinile vânzătorilor.

In jurul castelului Lany, stă de strajă o lume imensă.

Președintele zace în dormitorul său din etajul al doilea din turnul castelului. Pe masa din dormitor se află un imens buchet de trandafiri, florile favorite ale președintelui, iar în bibliotecă mai sunt deschise câteva cărți, pe care bătrânul președinte le-a răsfoit înainte de culcare.

Cea mai îndurerată e populația din Lany, care văzuse pe președinte, cu o zi înainte, în obișnuita lui plimbare prin pădure, rămânând cu totul surprinsă la aflarea vestei despre îmbolnăvirea lui.

Câteva puneri la punct

—o—

Câteva puneri la punct devin necesare, în urma încercărilor ce s'au întețit în zilele din urmă, de a compromite mișcarea naționalistă și de a-i zădărnici biruința.

Mijloacele întrebuințate pentru atingerea acestui scop sunt cunoscute, deoarece nu acum, pentru prima dată, se recurge la ele.

Pe de o parte, mișcarea națională este, în ce privește obiectivele ei, denaturată, prezintată într'o lumină falsă, iar, pe de altă parte, se aruncă asupra celor ce stau în fruntea acestei mișcări cu noroiul bârfelei.

Uzând de astfel de mijloace, se caută a se produce confuzie în spirite, întru cât se atinge de rostul adevărat al luptei ce se duce pentru izbânda primatului național și a se semăna îndoiala și neîncrederea în stegarii mișcării.

Firește, încercările despre care vorbim nu pot avea sorți de izbândă.

Zi de zi, conștiințele românești se trezesc mai puternice și ochii românilor se deschid mai bine. Se deschid în fața realității, se deschid în fața adevărului care n'are cum să fie dosit ori tăgăduit, că tot ce este românesc și simte românește face o sforțare viguroasă, susținută și bine lămurită asupra scopului urmărit, care scop este înscăunarea românilor în drepturile — în toate drepturile — de adevărați și singuri stăpâni ai acestei țări.

Mișcarea națională, care nu este și nu trebue să fie înțeleasă ca o mișcare de partid, este o cruciadă a tuturor românilor, indiferent dacă fac ori nu fac politică de partid, pentru a nu lăsa ca de țara aceasta, de bogățiile ei și de munca poporului român, să beneficieze străinii de neam și de lege.

Statul nostru este și nu poate trăi decât ca stat unitar și ca stat național român. Dacă, — o chestiune care a fost atinsă cu ocazia discuțiunilor provocate de problema palestiniană, — în raport cu întinderea țării mai este loc pentru un surplus de populație, acest loc nu poate și nu trebuie să fie ocupat decât de elementele românești, aflătoare în statele străine, unde duc un traiu greu și necăjit și unde sunt expuse desnaționalizării și pieirii. România este doar Patria-mumă pentru toți românii. Un român, chiar dacă din cauza imprejurărilor se găsește încă sub protecția unui stat străin, este și trebuie să fie ași, în țară, mai acasă la el, decât străinul devenit cetățean român.

Unui adept sincer al mișcării naționale nici nu-i este îngăduit să nu facă deosebirea între un român etnic și un cetățean român care nu-i român etnic, precum nu-i este îngăduit să nu lupte pentru ca românii etnici și creștini să ajungă stăpâni pe viața economică și pe viața culturală a țării.

Izvorită din durerile și nevoile vitale ale poporului român, îmboldită de constatarea tristă, dar perfect adevărată, că dăinuirea, în problemele de care ne ocupăm, a stărilor de lucruri de astăzi înseamnă sosirea inevitabilă a unor zile întunecoase pentru neam și țară, mișcarea națională nu este o mișcare de distrugere sau de negațiune. Ea nu este, așa cum adversarii ei caută să o înfățișeze, o izbucnire a unor sentimente primitive de patimă și ură, ci lupta cea mai legitimă a unui neam, care înțelege să-și croiască singur soarta, să-și croiască, așa cum numai interesele sale îi dictează, drumul spre viitor.

Dar în țara aceasta sunt și minoritari. Nimeni nu le tăgăduește existența și nici dreptul de a-și avea partea lor sub soare. Insă, cu realizarea — ceeace nu e decât just și logic — a dictonului latin suum cuique, fiecăruia atâta cât i se cuvine, iar nu cu rolurile răsturnate în sensul ca minoritarii să stăpânească, pe când românii să fie slugi.

Este, bunăoară, drept și normal ca în Basarabia, unde marea majoritate a populațiunii este românească, să apară, — ceeace nu era cazul sub administrația țaristă, — zece cotidiane rusești, pe când românii să n'aibă decât un singur ziar — și acela abia ducându-și zilele?

Și este drept și normal ca în comerț și în industrie românii din Țara Românească să nu fie reprezentați decât în proporții infime?

Repararea acestor nedreptăți strigătoare la cer și înscăunarea românilor în locul de stăpâni ce li se cuvine, constituie rațiunea de a fi a mișcării naționale.

N. BATZARIA

—oxo—oxo—

Banca Franței a redus scontul

Paris, 2 (Rador). — In cercurile oficiale se declară că hotărârea Băncii Franței de a scădea taxa scontului dela 4, la 3 jum la sută, se integrează perfect liniei politice urmată de d. Georges Bonnet, ministrul finanțelor, în scopul de a reinsufleți economia națională.

Această hotărâre a fost înlesnită prin măsurile de asanare luate de ministerul de finanțe, precum și prin stabilizarea de fapt a schimbului, prin destinderea simțitoare a preției devizelor, prin ținuta mai bună a preției financiare și mai ales prin urcarea înregistrată de fondurile de stat, a cărei urmare este din punct de vedere practic scăderea dobânzilor.

Odată cu scăderea taxei scontului, Banca Franței a scăzut și taxa avansurilor pe titluri dela 5 la 4 jum la sută și a avansurilor pe 30 zile, dela patru la 3 și jumătate la sută.

Presa la expoziția internațională din Paris

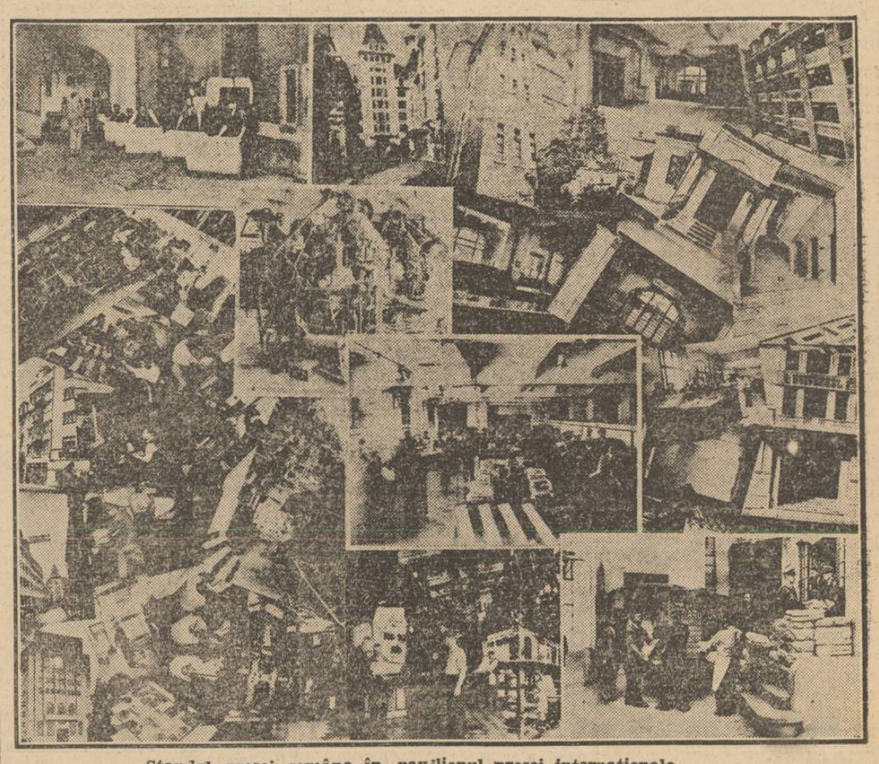

Standul presei române în pavilionul presei internaționale
(Fotomontaje pe panoul din dreapta). Stand organizat de ing. Aurel Manu.

Interview cu d. profesor Eugen Pittard

—xo x—

După ședința de deschidere a congresului internațional de antropologie și de arheologie preistorică, d. prof. Eugen Pittard, dela universitatea din Geneva, președintele Institutului internațional de antropologie și de archeologie preistorică dela Paris, a binevoit să mă primească, împărtășindu-mi pentru publicul românesc, câteva păreri asupra progreselor antropologiei, a viitorului ei și o impresie despre țara noastră.

Cercetător emerit, om de știință de mare reputație, profesorul Pittard este și un mare prieten al României. Cei cari îl cunosc mai de mult, îi poartă un respect deosebit. Cei cari îl cunosc acum pentru prima dată, îi mărturisesc o sinceră afecțiune. Cu toată greutatea sarcinei ce are de îndeplinit, mai ales în prima zi a congresului, d-sa găsește posibilitatea să fie amabil cu toți cari îl solicită și nu cruță nici o oboseală ca să fie cât mai agreabil tuturor.

Am rugat în primul rând pe d. prof. Pittard să ne vorbească despre progresele antropologiei în anii de după războiu și despre posibilitățile ei de desvoltare pentru viitor.

— Antropologia, sub diferitele ei aspecte: psihologic, morfologic, funcțional, etnografic, etc., a făcut în ultima vreme un progres considerabil — ne-a spus d-sa. In Europa și America s'a creeat un mare număr de catedre de antropologie; în special statele născute în urma marelui război, ca Polonia și Cehoslovacia, au dat o atențiune deosebită acestei științe. La diferite universități s'au creeat chiar studii speciale de diplomă pentru doctorat, în diferitele ramuri ale antropologiei.

Documentele furnizate de știința antropologiei sunt cercetate acum, în special din punct de vedere al valorificării lor în câmpul aplicării practice. S'a început astfel a se înțelege necesitatea adaptării mașinilor pentru oamenii cari sunt chemați să le utilizeze. Și, ca să dau un exemplu care are o mare utilitate practică, s'a înțeles nevoia de a se adapta băncile de școală, caracterelor fizice ale elevului. Căci s'a stabilit că oamenii, ca și copiii, chiar cei de aceeaș vârstă, rasă și sex, pot să difere într'un mod extraordinar. Eu am publicat mai multe lucrări demonstrând acest lucru și chiar un compatriot al dv., d. căpitan Petre Lazăr, a făcut, sub directiva mea, o teză tratând despre raporturile dintre diferitele tipuri umane și exercițiile omenești.

Un lucrător, manual sau intelectual, ca și un școlar, poate suferi în exercițiul profesiunii sale, din cauza unui rău amplasament, care altă dată nu era luat în seamă. Or, acum e stabilită nevoia de a le da putința să lucreze într'un cadru normal. Și cercetările pe cari le-am făcut în uzine, au dat rezultate foarte interesante, cari pot fi puse în practică cu mult folos.

Pot să subliniez totdeodată, ca un progres real al studiilor de antropologie, marile anchete cari s'au început sau chiar s'au terminat în diferite țări ca: Elveția, Polonia, Turcia, etc.

— *Care este contribuția Institutului internațional de antropologie la această operă?*

— Institutul internațional de antropologie, creiat imediat după război, este elementul de emulație, de propulsiune a studiilor antropologice și lui i se datorește înființarea atâtora dintre comitetele naționale ale diferitelor țări.

Institutul strânge legăturile dintre aceste secțiuni, în special prin congresele sale trienale. De data aceasta avem plăcerea să ținem congresul nostru în țara dvs. și, puteți nota că directorul dvs., d. Stelian Popescu a avut un rol special în invitarea noastră aici.

IMPRESIA DESPRE ROMANIA

— Cunoașteți țara noastră. Ce impresie aveți despre dânsa?

— *Am vizitat România până acum de 7 ori, începând încă de acum vreo 30 de ani. O cunosc destul de bine, pentrucă la fiecare dată am stat aici câte 2-3 luni, făcând mai multe studii asupra unor subiecte luate din țara dv., în special din Dobrogea. Ba, d. prof. Reiner, într'o carte ce mi-a trimis-o recent, îmi spune în dedicație „promotorul antropologiei române".*

Am publicat un volum asupra țiganilor din România altul asupra eunucilor și un volum asupra României, apărut în 1917, în plin război mondial.

Am apreciat mult minunata dvs. etnografie și folclorul dvs. admirabil și sunt dureros impresionat de a vedea că nu se mai cultivă cu tot sufletul, motivele etnografice atât de prețioase.

Terminând d. prof. Pittard a binevoit să ne dea un autograf pentru cititorii „Universului".

L. V. M.

Autograful d-lui prof. Pittard

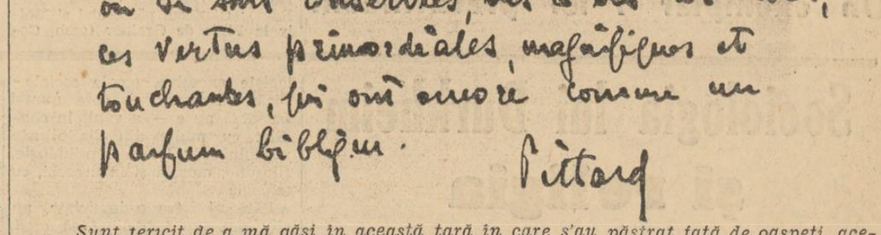

Sunt fericit de a mă găsi în această țară în care s'au păstrat față de oaspeți, aceste virtuți primordiale, magnifice și mișcătoare, cari au încă un fel de parfum biblic.
PITTARD

SCRISORI DIN LONDRA

Schimbare de opinii la Londra

de AUGUR

Londra, Septembrie

Experților din străinătate, a căror specialitate e de a observa politica britanică, le recomandăm să inregistreze semnele premergătoare ale unei schimbări în opinia publică engleză. Le adresăm acest sfat, deoarece, având o idee preconcepută asupra politicii Marii Britanii, d-nii experți sunt în stare să nu observe la timp semnele acestea ușoare, dar de-o importanță indiscutabilă.

In ce privește relațiile cu străinătatea, opinia publică în Marea Britanie e caracterizată printr'o exemplară răbdare. Conducătorii nu sunt plictisiți de critici. Greșelile săvârșite sunt ușor iertate. Totuș, sosește ziua, când opinia publică se trezește deodată și cere clarificarea contului de profit și pierderi. Avem sentimentul că acum se pregătește o reacțiune împotriva politicii practicată după război de guvernele cari s'au succedat la Downingstreet.

Marea Britanie e o mare putere. Poate e singura care merită numele de putere mondială. Resursele ei sunt imense și sufletul național e mai tare decât oricând. Criza recentă a abdicării regelui Eduard al VIII-lea a dovedit-o. Totuș, de câțiva ani mai ales, politica externă a Angliei merge din înfrângere în înfrângere. In această serie neagră, în ordinea lor cronologică, am văzut producându-se despărțirea Manciuriei de China, printr'o acțiune japoneză căreia guvernul britanic n'a știut să opună decât o protestare de formă. A venit apoi înfrângerea politicii de sancțiuni economice de către Italia. Am avut, după aceea, neintervenția în Spania, care nici ea n'a putut împiedica nimic. In cele din urmă, asistăm, neputincioși, la o încălcare japoneză a teritoriului Chinei, spre paguba intereselor imense pe care le are Marea Britanie în această parte a lumii. Opinia publică a început să se neliniștească.

Opinia publică vrea să înțeleagă, în sfârșit, motivul acestor înfrângeri repetate și din ce în ce mai usturătoare pentru diplomația Marei Britanii. Ni se spune că trebue să se caute motivul în faptul că puteri ca Japonia și Italia posedă multe arme și că sunt gata să se folosească de ele, în vreme ce Marea Britanie și aliata ei, Franța, nu sunt înarmate deajuns, ca să sprijine cu forța demersurile lor diplomatice. Explicația coincide cu o situație adevărată. Dar atunci opinia publică stăruie ca să știe cari sunt împrejurările ce au adus într'o astfel de inferioritate puterile Inițelegerii anglo-franceze. Deoarece publicul vrea cu orice preț să fie luminat, e nevoe să i se spună adevărul și anume că lipsa de armamente și lipsa de voință se datoresc faptului că, ani de zile, Londra și Parisul au mizat pe Liga Națiunilor, care în cele din urmă s'a dovedit incapabilă de a îndeplini rolul de apărătoare a securității colective ce voia să i se impună cu orice preț.

Opinia publică în Marea Britanie acceptă această explicație, care aruncă asupra Ligii Națiunilor răspunderea înfrângerilor succesive suferite de in-

(Continuare în pag. 2-a)

Trenuri oprite de omizi

Praga, 2 (Radio-Central). — De câteva zile, au apărut numeroase omizi în regiunea dela granița de sud-est a Boemiei și Moravia.

Un mare număr din aceste omizi, adunându-se pe linia ferată dintre Nemecky Brod și Zdar, a provocat oprirea unui tren de persoane. Omizile erau atât de numeroase încât trenul a început să patineze, roțile locomotivelor și vagoanelor fiind cu desăvârșire îmbăcsite de o pastă ca de săpun.

Trenul a putut să-și continue mersul după ce personalul a îndepărtat, cu ajutorul unor drugi de fier, pasta formată din omizile strivite.

Un tren de marfă, care a trecut peste câtva timp pe acolo, a avut aceeaș soartă.

Pregătiri
pentru aniversarea regelui Iugoslaviei

Belgrad, 2 (Rador). — *In întreaga țară se fac mari pregătiri pentru ziua de 6 Septembrie când este aniversarea Regelui Petru II.*

La Belgrad, se vor desfășura cu acest prilej mari manifestații populare și o impunătoare defilare a trupelor.

—xxx●xxx—